

Riktlinje

Serveringstillstånd

Upprättad 2021-01-25	Dnr: KS 2021-76
Framtagen av Lotta Rosén, socialassistent	
Fastställd av Kommunstyrelsen Giltighet från 2021-04-01 t.o.m. 2023-03-31 Ersätter vers: 2018-04-10, § 76 KS 2018-301 Utgåva nr: 2	Aktuellt protokoll Datum
Sociala avdelningen	IFO
Ansvarig för verkställande av dokument: Enhetschef, sociala avdelningen	

Inledning

Alkohollagen är en skyddslagstiftning för att begränsa de skador som alkohol kan orsaka. En utgångspunkt i den svenska alkoholpolitiken är att skyddet för människors hälsa bör gå före företagsekonomiska och näringspolitiska intressen.

I dialog och samverkan med restaurangbranschen vill vi bidra till att skapa goda restaurang- och boendemiljöer för kommunens invånare, samt ge förutsättningar för restaurangägarna att konkurrera på lika villkor. En god restaurangmiljö är ett viktigt inslag i en levande kommun.

Såväl tillståndshavare som den breda allmänheten ska uppleva att vårt arbete håller god kvalitet, att det är rättssäkert och att det präglas av ett stort socialt ansvar.

Utifrån det s.k. skyddsintresset ska de positiva värdena som restaurangerna erbjuder tillvaratas. Ungdomar ska skyddas från en tidig alkoholdebut. Överservering, narkotikaanvändning, våld, vapen och diskriminering hör inte hemma i en god restaurangmiljö. Svarta pengar och svart arbetskraft ska inte heller förknippas med restaurangnäringen. Vid eventuella konflikter mellan näringsfriheten och skyddet för människors hälsa tar skyddsaspekterna över, vilket innebär att alkoholpolitiska hänsyn ska ha företräde framför företagsekonomiska och näringspolitiska.

Riktlinjer för servering är utformade med utgångspunkt från att Aneby är en liten landsbygdskommun. Det innebär att alla som ansöker om serveringstillstånd ska bedömas utifrån samma kriterier, och att alla ska konkurrera på lika villkor.

Restaurangnäringen ska utmärkas av hög moral och god etik, vilket vi alla har intresse av. Med fortsatt levande dialog och samverkan kan vi göra Aneby till det goda exemplet - med ett passande restaurangliv i en god restaurangmiljö, i ett levande Aneby.

Genom dialog och samverkan vill vi utveckla en ömsesidig respekt och förståelse för varandras roller, öka kunskapen och vidga infallsvinklarna. I vår kontakt med tillståndshavare och sökande av serveringstillstånd har vi ambitionen att uttrycka vikten av samsyn i arbetet, vara lyhörda och tillgängliga.

Kommunens informationsskyldighet

Enligt 8 kapitlet 9 § alkobollag (2010:1622) Kommunen ska tillhandahålla information om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter samt riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen.

Information om hur ansökan och handläggning går till, erhålls av kommunens alkoholhandläggare. Informationen finns även på kommunens hemsida. De kommunala riktlinjerna förtydligar hur kommunen tolkar alkohollagen.

Ansökan och handläggning

Enligt 8 kap. 10 § alkobollag (2010:1622) Ansökan om serveringstillstånd görs skriftligen. Kommunen får ta ut avgift för prövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Det finns tre olika typer av tillstånd.

- Stadigvarande tillstånd för servering till allmänhet eller slutet sällskap
- Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten
- Tillfälligt tillstånd för servering till slutet sällskap

Det finns ytterligare typer av tillstånd, som inte specificeras här, exempelvis s.k. cateringtillstånd och pausservering.

Ansökan kan göras digitalt med E-legitimation på kommunens hemsida, ansökan kan också skrivas ut och skickas via post.

På ansökningshandlingarna står även vilka bilagor som ska skickas med.

Enligt 5 § alkoholförordningen (2010:1636) ska en kommun fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen.

Handläggningstiden för stadigvarande tillstånd är som regel 6-8 veckor efter det att komplett ansökan lämnats in.

För övriga typer av tillstånd är handläggningstiden som regel kortare.

Handläggningstiden kan variera, bland annat genom att invänta utlåtande från olika myndigheter gällande personlig lämplighet och ekonomiska förhållanden.

En del beslut tas av nämnd, medan andra fattas med stöd av delegation.

När en ansökan bifalles får tillståndshavaren ett tillståndsbevis att användas vid inköp av alkoholhaltiga drycker och det ska också förvaras på serveringsstället att kunna uppvisas vid tillsyn.

Remissyttranden från olika myndigheter

Enligt 8 kap. 11 § alkobollag (2010:1622) En ansökan om stadigvarande serveringstillstånd får inte bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats. Detsamma gäller, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning, tillfälligt serveringstillstånd för servering till allmänheten.

Ett yttrande ska inhämtas från Polismyndigheten som i sitt yttrande ska redovisa samtliga omständigheter som ligger till grund för myndighetens bedömning i det enskilda fallet och särskilt yttra sig om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten. Yttrandet bör särskilt avse eventuella hinder i ordningskaraktär och alkoholpolitiska olägenheter. Eventuelle störningar för närboende samt ett ställningstagande till sökt serveringstid. Polismyndigheten har en särskild tyngd, inte minst vid prövning av serveringstid utanför den så kallade normaltiden klockan 11.00-01.00.

Enligt 8 kap. 16 § alkobollag (2010:1622) Lokaler som används för servering till allmänheten eller för servering till slutna sällskap av den som har stadigvarande serveringstillstånd ska vara lämpliga från brandsäkerhetssynpunkt.

Ett yttrande inhämtas från Räddningstjänsten som endast bifaller en ansökan efter godkänd brandsyn.

Brandsäkerheten kan också vara något som kommunen behöver beakta när den prövar en ansökan om tillfälligt serveringstillstånd.

Enligt 8 kap. 12 § alkobollag (2010:1622) Serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Handläggaren begär in uppgifter från skattemyndigheten och kronofogden gällande ekonomisk utredning för att säkerställa den sökandes har skött sina skatter och avgifter. Om det är känt att en sökande tidigare bedrivit eller har haft inflytande i en serveringsrörelse kan uppgifterna i det tidigare ärendet vara av betydelse för bedömningen

Enligt 8 kap. 12 § alkohollagen (2010:1622) Sökanden ska genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningenligt sätt utöva serveringsverksamheten

För att få serveringstillstånd ska den sökande visa att den har tillräckliga kunskaper i alkohollagen. Kravet på att avlägga ett kunskapsprov som visar att tillståndshavaren har tillräckligt goda kunskaper om alkohollagen ingår i ansökningsförfarandet.

Folkhälsomyndigheten har tagit fram ett kunskapsprov som utförs digitalt på bokad tid tillsammans med kommunens alkoholhandläggare. Man har tre försök att få godkänt resultat, om man misslyckas på alla försök, krävs en ny ansökan.

En kunskapsplan är framtagen som består av två delar som vägledning till vilka kunskaper som krävs.

Del 1 Allmän information om kunskapsprovet.

Under denna del informeras det bland annat om vem som skriver provet, hur provet genomförs och provtid.

Del 2 Inläsning kunskapsprovet

Denna del innehåller en genomgång, uppdelning och information om kunskapsprovets områden samt en sammanställning över vilken information som den som ska göra provet bör studera inför provskrivningen.

Stadigvarande tillstånd till allmänheten och slutna sällskap.

För att erhålla tillstånd att servera alkohol krävs, enligt alkohollagen en lämplighet avseende personliga och ekonomiska förhållanden.

Tillståndshavaren ska ha kunskaper om alkohollagen, inte vara dömd eller föremål för utredning, samt ha skött sina skatter och avgifter.

Tillståndshavaren ska kunna tillhandahålla ett varierat utbud av maträtter. Att maten ska vara lagad eller tillredd innebär att råvaror på något sätt ska ha förädlats. Enbart sallader eller smörgåsar är inte tillredd mat i lagens mening och tillgodoser heller inte kravet på ett varierat utbud av maträtter.

Vid yrkesmässig servering som det då handlar om, krävs däremot att lokalen är godkänd för hantering av livsmedel.

- Sökande ska ha rätt att disponera lokalen.
- Miljöenhetens krav på livsmedelshantering ska vara uppfyllda.
- Polis och räddningstjänst ska tillstyrka ansökan och deras eventuella villkor ska uppfyllas.
- Mat ska tillhandahållas under hela serveringstiden.
- Serveringen ska bedrivas på avgränsad serveringsyta.
- Servering av alkoholdrycker ska i normalfallet vara avslutad senast kl. 01.00 om det inte ur ordnings- och/eller störningssynpunkt är motiverat med tidigare/senare sluttid
- All försäljning ska registreras i ett godkänt kassaregister som automatiskt framställer ett kvitto till kunden.

Tillfällig servering till allmänheten

Evenemanget, som alkoholservingen ingår i, ska vara seriöst. Serveringen ska ingå som en del i evenemanget. Stor restriktivitet gäller för serveringstillstånd i samband med idrottsevenemang eller andra evenemang som främst riktar sig till ungdomar. Samma gäller för utpräglat dryckesinriktade arrangemang. Tillfälliga tillstånd bör i möjligaste mån knytas till juridiska eller fysiska personer med branschfarenhet.

- Den som söker serveringstillstånd ska vara personligt och ekonomiskt lämplig. Detta gäller även festivalarrangörer beroende på deras inflytande över festivalens genomförande.
- Sökande ska ha rätt att disponera markytan/lokalen.
- Miljöenhetens krav på livsmedelshantering ska vara uppfyllda.
- Polis och räddningstjänst ska tillstyrka ansökan och deras eventuella villkor ska uppfyllas.
- In- och utsläpp till serveringen samt övervakning av den allmänna ordningen inom serveringsområdet ska skötas av det antal vakter som polisen föreskriver.
- Mat ska tillhandahållas under hela serveringstiden.
- Serveringen ska bedrivas på avgränsad serveringsyta med tillräckligt antal sittplatser och acceptabla avgränsningar.
- Servering av alkoholdrycker ska i normalfallet vara avslutad senast kl. 01.00 om det inte ur ordnings- och/eller störningssynpunkt är motiverat med tidigare/senare sluttid
- All försäljning ska registreras i ett godkänt kassaregister som automatiskt framställer ett kvitto till kunden.
- Tillstånd till servering av spritdrycker beviljas i normalfallet inte.
- Tillstånd i samband med idrottsevenemang eller till servering som i huvudsak riktar sig till ungdomar, beviljas i normalfallet inte.

Tillfällig servering till slutna sällskap

För att räknas som tillfälligt tillstånd, ska det inte vara fråga om ett regelbundet återkommande arrangemang.

Med "slutet sällskap" menas en begränsad krets av personer med ett gemensamt intresse i ett företag, en förening eller ett annat sammanhang. Det gemensamma intresset ska avse något utöver den tillställning där alkoholdrycker serveras. Gäster på ett hotell eller liknande kan inte anses vara ett slutet sällskap. För en förening utgörs underlaget för prövning av dess stadgar, verksamhetsberättelse och styrelsesammansättning. Företag ska bifoga registreringsbevis och privatpersoner personbevis.

Arrangören ska i förväg kunna ange vilka som vid tillfället ska delta. I ansökan om tillstånd redovisas tillställningens art och till vilka servering ska ske (gästlista ska kunna uppvisas). Sökanden skall vara både personligt och ekonomiskt lämplig.

Lagad mat ska alltid tillhandahållas. Inköp av alkohol får endast göras på Systembolaget (Detaljhandelsbolag). Priset på alkoholdrycker får i sammanhanget, efter skäligt pålägg, inte vara lägre än inköpspriset. En ansökan omfattar ett serveringstillstånd vid ett tillfälle. Mot en högre avgift kan ansökan göras för högst tre tillfällen vid samma ansökningstillfälle.

Serveringstillstånd krävs dock inte om serveringen

1. avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer,
2. sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna, och
3. äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

Samtliga tre kriterier måste vara uppfyllda för att serveringen ska kunna ordnas utan serveringstillstånd.

Gemensamt serveringsutrymme

I 8 kapitlet 14 § andra stycket alkohollagen ges möjlighet för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Det innebär att ett särskilt tillstånd kan beviljas för att servera på samma yta. En förutsättning är att de som ansöker om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd. Särskilda villkor kan meddelas i samband med beslutet om tillstånd för ett gemensamt serveringsutrymme.

För gemensamt serveringsutrymme gäller samma regler som för övriga typer av serveringstillstånd.

Uteserveringar

Enligt 8 kapitlet 14 § alkohollagen (2010:1622) ska ett serveringstillstånd avse ett visst avgränsat utrymme, exempelvis en uteservering som finns i anslutning till serveringsstället.

I de fall serveringstillståndet även omfattar uteservering måste mat också kunna serveras där. En uteservering ska också vara fysiskt avgränsad med staket eller liknande, där minimihöjden bestäms i samråd med berörda myndigheter. Dess belägenhet ska vara sådan att den kan överblickas från serveringsstället.

Uteserveringen ska ha tillräckligt antal sittplatser.

Om alkoholpolitiska olägenheter befaras på grund av uteservering, kan serveringstiden begränsas. Serveringstider för uteservering bestäms i samarbete med miljöavdelningen.

Uteservering med väggar och tak omfattas av rökförbudet enligt Tobakslagen.

Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar. Villkoren kan alltså endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskilt fall.

Exempel på vad villkoren kan avse:

- förordnade ordningsvakter efter vissa klockslag eller vid olika typer av evenemang
- olika utrymningstider för servering i olika lokaler eller utrymmen på ett serveringsställe (exempelvis för uteservering)
- olika serveringstider beroende av typ av evenemang på en idrottsanläggning
- antal gäster på serveringsstället
- begränsning av servering genom att endast tillåta bordsservering, eller att vid vissa evenemang endast tillåta bordsservering
- utbildning för personal och särskild säkerhetsutrustning på serveringsstället vid sen serveringstid

Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl

Enligt 8 kapitlet 17 § alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller medföra särskild risk för människors hälsa. Tillstånd kan vägras om alkoholpolitiska olägenheter kan befaras uppstå, även om övriga krav är uppfyllda.

I områden där störningar för närboende kan befaras, tillämpas som en skyddsåtgärd för de boende, villkor för serveringstider både före och fram till kl. 01.00.

Olägenhet kan exempelvis vara störningar för närboende, närhet till skola, idrottsanläggning, eller miljö där mycket ungdomar vistas. Serveringstillstånd i anslutning till livsmedelsbutik eller shoppingcenter kan även anses utgöra en olägenhet.

Serveringstider

Bestämmelsen i 8 kapitlet 19 § alkohollagen om serveringstider syftar främst till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning. När kommunen prövar en restaurangs serveringstid ska man beakta om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller om den kan innebära särskild risk för människors hälsa. Skyddet för människors hälsa och intresset av att upprätthålla ordning, nykterhet och säkerhet ska alltså stå i förgrunden när kommunen prövar sena serveringstider.

Den normala serveringstiden enligt Alkohollagen är kl. 11.00 - 01.00. Vad avser serveringstidens slut gäller för tider fram till kl. 01.00, att polismyndigheten tillstyrker ansökan, samt att miljöavdelningen inte rekommenderar tidigare stängning på grund av risken för att närboende utsätts för bullerstörning. Serveringstider kan komma att förändras om relevanta klagomål från närboende inkommer.

Utsträckt serveringstid efter kl. 01.00 beviljas i normalfallet inte. Däremot kan utsträckt serveringstid vid särskilda evenemang eller helgaftnar beviljas de restauranger som är dokumenterat välskötta och inte har några aktuella anmärkningar. Ifall Polismyndigheten tillstyrker ansökan och miljöavdelningen inte rekommenderar tidigare stängning på grund av risken för att närboende utsätts för bullerstörning, kan utsträckt serveringstid medges. För att få servera alkoholdrycker till allmänheten fram till kl. 02.00, kan också komma att krävas att förordnade ordningsvakter tjänstgör på serveringsstället, tills samtliga gäster har lämnat. Samråd ska i dessa fall alltid ske med polismyndigheten.

Ordning och nykterhet

Enligt 3 kapitlet 5 § ska skador i möjligaste mån förhindras vid försäljning, och den som säljer alkoholdrycker ska se till att det råder ordning och nykterhet på försäljningsstället. Enligt 8 kapitlet 20 § ska personal vid servering se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks.

Försäljning av större mängder alkohol till en person eller en grupp, begränsas genom att inte tillåta servering av hela flaskor med spritdrycker, hinkar med öl, eller så kallade shotsbrickor.

Serveringslokaler och eventuella andra utrymmen ska vara insynade och angivna i tillståndsbrevet, till exempel genom markering på ritning som bifogas brevet. Ett viktigt krav som ställs på lokalerna är att de ska vara överblickbara, bland annat för att serveringspersonalen ska kunna kontrollera vilka gäster som får tillgång till alkoholdrycker, samt kunna upptäcka om olägenheter uppstår.

För att undvika alkoholpolitiska olägenheter i form av oordning och överservering, kan kommunen i tillståndet kräva bordsservering.

Kommunen kan anordna möten med tillståndshavare i utbildnings- och informationssyfte och erbjuda utbildning i metoden Ansvarsfull Alkoholsservering, metoden syftar till att minska berusningsdrickande och ordningsstörningar.

Serveringsstället kan utforma en egen alkohol- och drogpolicy. Av policyn ska bland annat framgå hur överservering, ordningsstörningar och servering till underåriga, ska undvikas.

Ansökningsavgifter

Enligt 8 kap. 10 § alkobollagen (2010:1622) får kommunen ta ut avgift för prövning enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallagen (1991:900).

Aktuella ansökningsavgifter finns tillgängliga hos alkoholhandläggaren eller på kommunens hemsida.

Avgiften ska betalas vid ansökningstillfället. Handläggningen startar inte förrän avgiften är betald. Avgiftens storlek skiljer, beroende på vilken typ av tillstånd som söks.

I ansökningsavgiften för tillfälliga tillstånd ingår även avgift för tillsyn. Tillsynsavgift faktureras en gång per år.

Enligt kommunfullmäktiges beslut KS 2016-683 §88 om ansökningsavgifter enligt alkohollagen. Ansökningsavgifterna indexregleras årligen, uträknade efter prisbasbeloppet. för gällande år.

1. Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten och slutna sällskap i avgiften ingår kunskapsprov för 1-3 personer.

15 % av basbelopp.

2. Utvidgat serveringstillstånd, ex. från vin till sprit, utökad serveringstid

10 % av basbelopp.

3. Servering i annan lokal – ansökan från tillståndshavare med giltigt serveringstillstånd som i förväg visat att lokalen är lämplig för servering.

1 % av basbelopp.

4. Tillfällig utsträckt serveringstid.

3 % av basbelopp.

5. Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten ex. öltält el. temadagar 1 - 2 dgr. i avgiften ingår kunskapsprov för 1-3 personer.

11 % av basbelopp.

6. Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten som avser en viss period (ex. julbord, sommararrangemang mm.) i avgiften ingår kunskapsprov för 1-3 personer.

12 % av basbelopp.

I ansökningsavgiften för tillfälliga tillstånd ingår även avgift för tillsyn.

7. Tillfälligt serveringstillstånd för slutna sällskap i avgiften ingår kunskapsprov för 1-2 personer.

2,5 % av basbelopp + 100 kr. för varje ytterligare tillfälle, max. 4 tillfällen på en ansökan. Avgiften inkluderar tillsyn.